

Tuloksia kuntapäätäjä kyselystä

Taustaa tutkimuksesta

Aula Research Oy toteutti Elintarviketeollisuus ry:n toimeksiannosta kuntapäättäjätutkimuksen kuntien poliittisten päättäjien ja viranhaltijoiden keskuudessa

- Tavoitteena oli selvittää kuntapäättäjien näkemyksiä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä, kansainvälisten osaajien houkuttelusta kuntiin sekä kuntien elinvoimaan edistämisestä
- Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselytutkimuksena, jota täydennettiin puhelinhaastatteluin
  - Kyselytutkimuksen otos kerättiin aikavälillä **4.12.2024 – 27.1.2025**
  - Kyselykutsu lähetettiin 8 474 kuntapäättäjälle, joista 758 vastasi kyselyyn. Vastausprosentti oli 9.

Keskeiset havainnot

*Suomessa säädettiin laki 1943
kouluruoan tarjoamisesta
koululaisille maksutta,
ensimmäisen maana maailmassa.
Kouluruokailu tukee oppilaiden
tervettä kasvua ja kehitystä,
opiskelukykyä ja ruokaosaamista.*

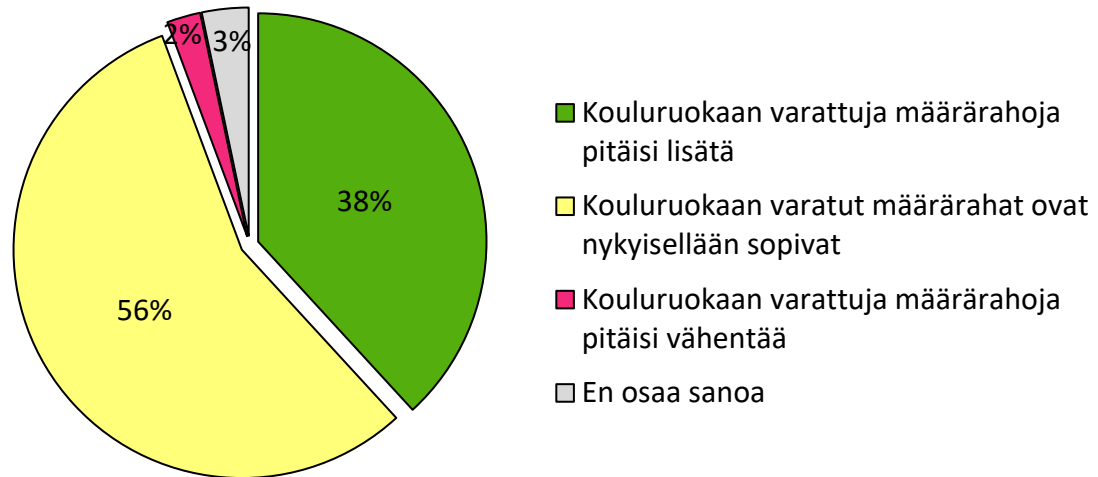
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen kunnissa

1. Lähes kukaan ei ollut valmis vähentämään kouluruokaan varattuja määrärahoja kunnassaan
  - Eniten kannatusta määrärahojen lisäämiselle löytyi vasemmistopuolueista ja suurimmista kunnista
2. Suhtautuminen tarjottuun aamu- tai välipalaan jakoi vastaajat
  - Kokoomuksen ja vasemmistoliiton kunnanvaltuutettujen näkemys erot olivat suurimmat
3. Julkisissa ruokahankinnoissa haluttiin painottaa kotimaisuutta, terveyttä/ravitsemusta ja lähiruokaa
  - Ilmastoa ja ympäristöä painotettiin myös vihreiden ja yli 200 000 asukkaan kuntien vastaajien vastauksissa

Kouluruokaan varattujen määrärahojen kehittyminen

Miten kouluruokaan varattujen määrärahojen tulisi kehittyä kunnassasi?

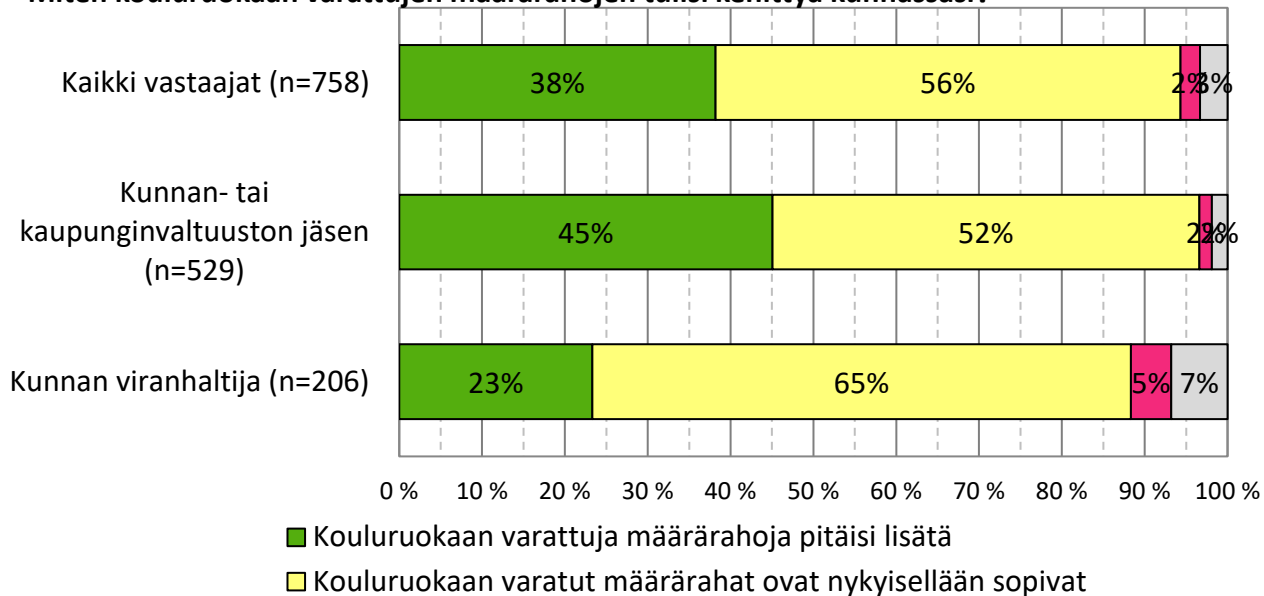
Kaikki vastaajat (n=758)

Kouluruokaan varattujen määrärahojen kehittyminen

Kuntapäätäjät

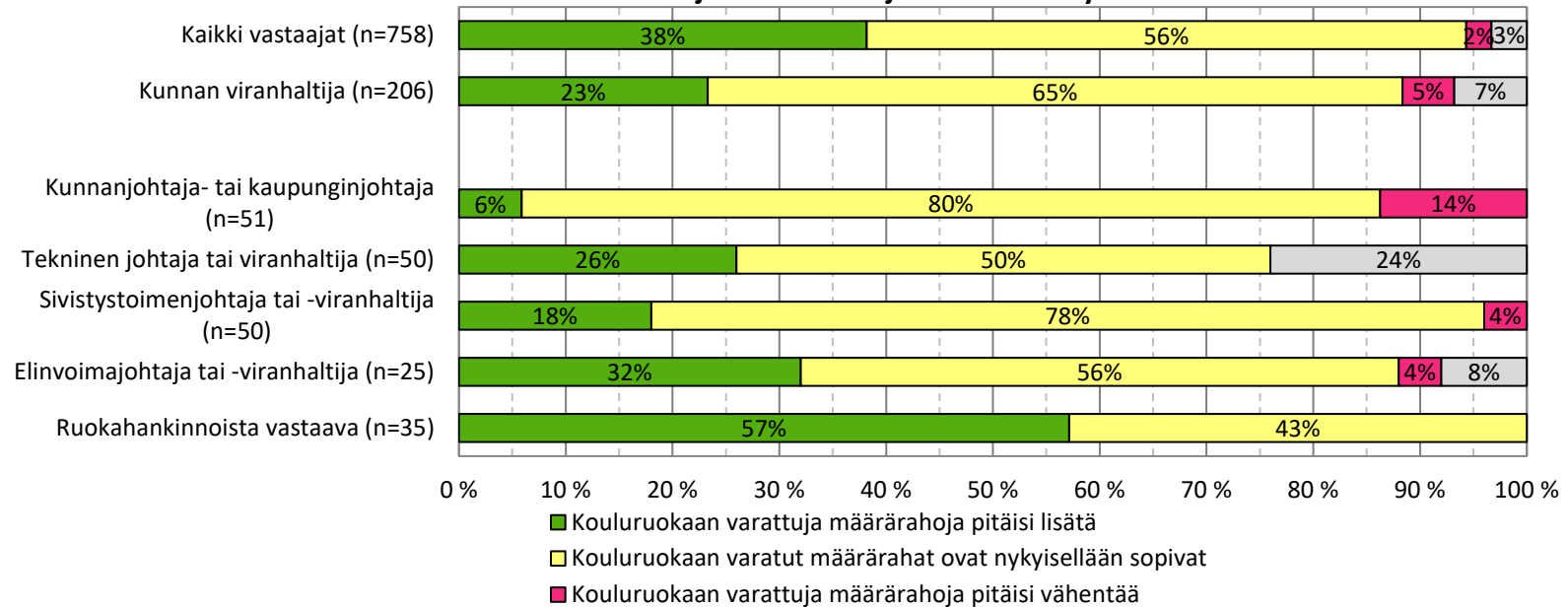
Miten kouluruokaan varattujen määrärahojen tulisi kehittyä kunnassasi?

Kouluruokaan varattujen määrärahojen kehittyminen

Kunnan viranhaltijat

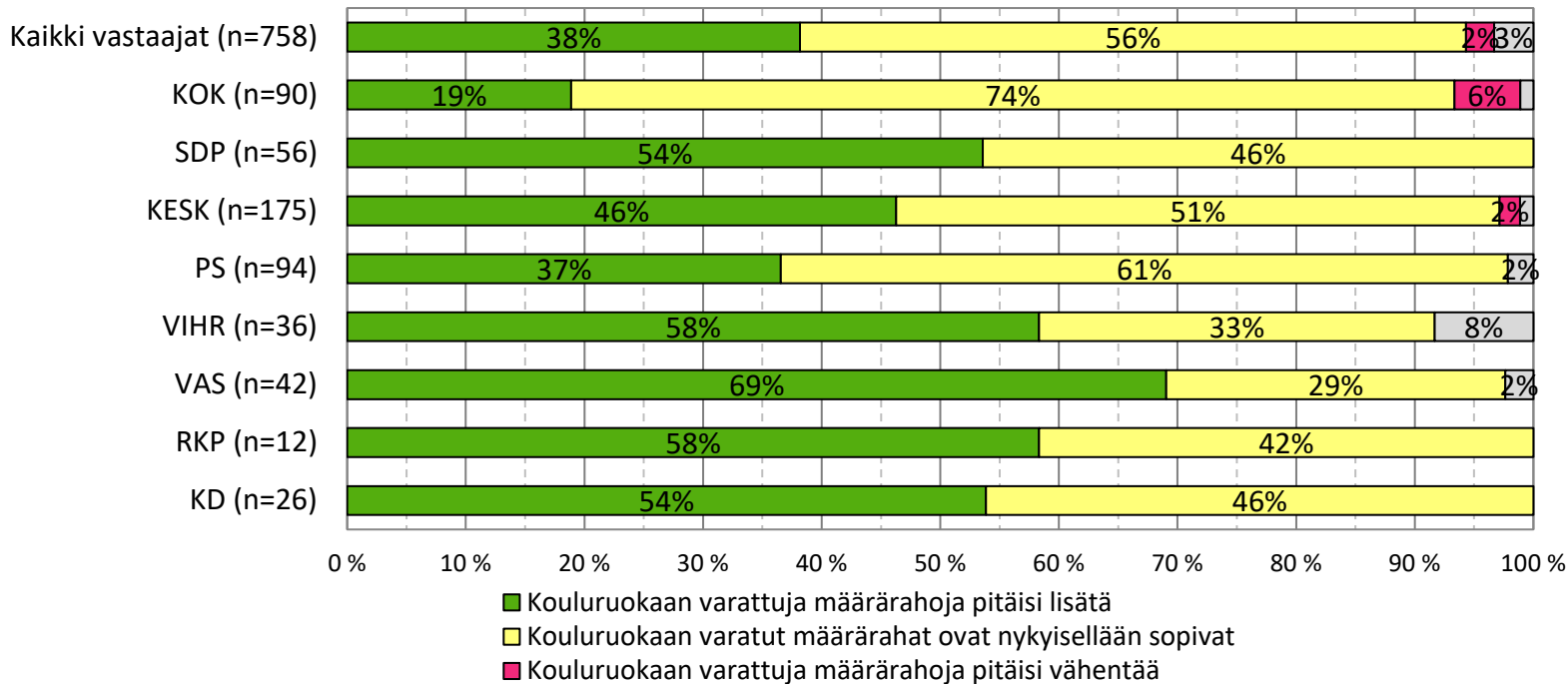
Miten kouluruokaan varattujen määrärahojen tulisi kehittyä kunnassasi?

Kouluruokaan varattujen määrärahojen kehittyminen

Puoluetausta

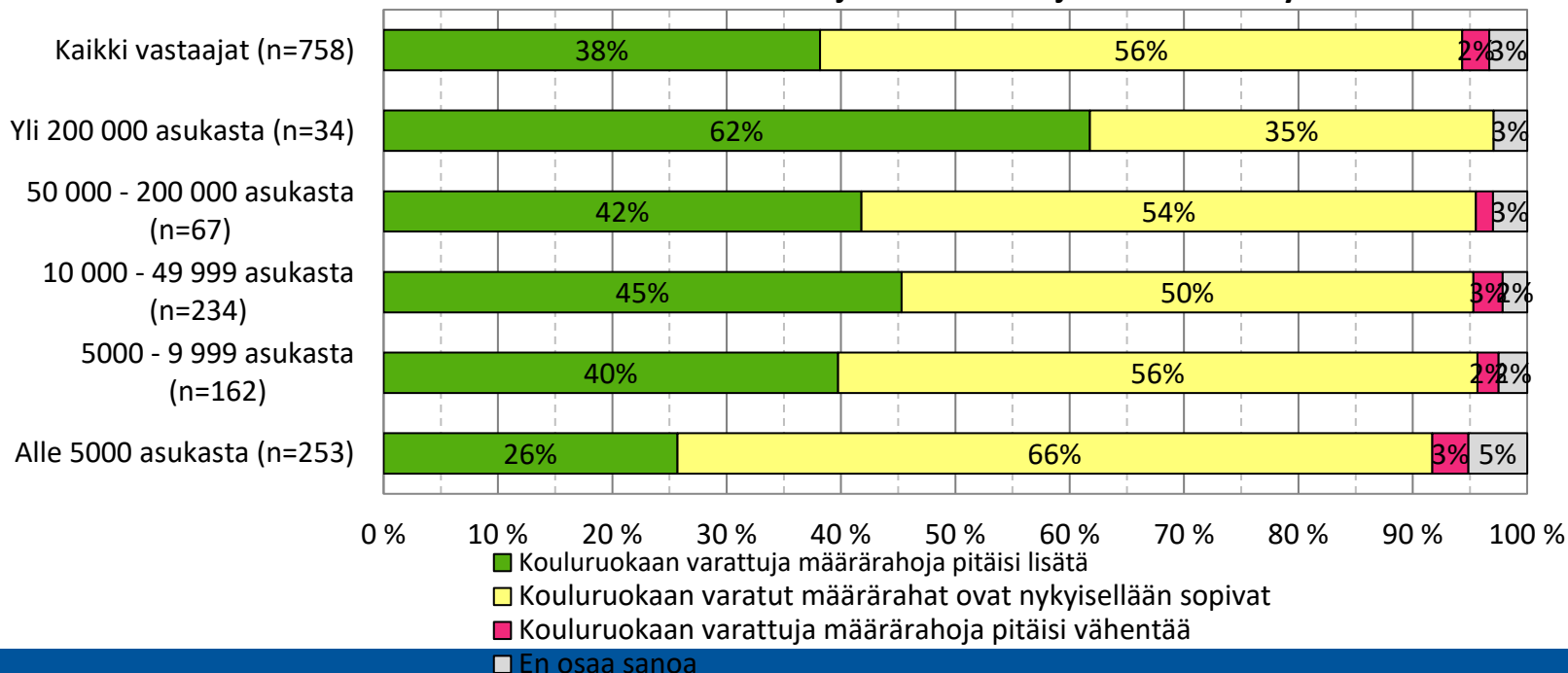
Miten kouluruokaan varattujen määrärahojen tulisi kehittyä kunnassasi?

Kouluruokaan varattujen määrärahojen kehittyminen

Kunnan asukasluku

Miten kouluruokaan varattujen määrärahojen tulisi kehittyä kunnassasi?

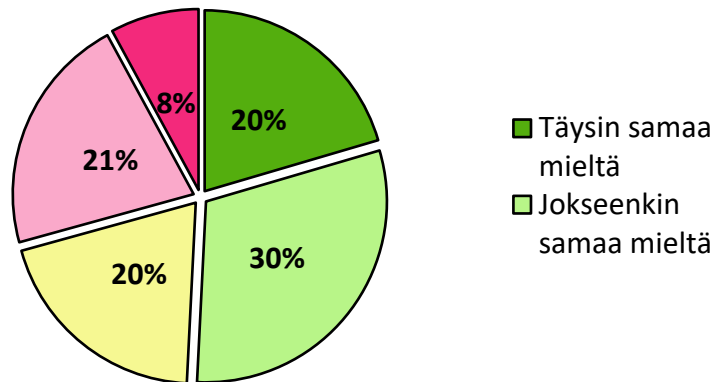

Aamu- tai välipalan tarjoaminen perusopetuksen oppilaille

Kunnassani pitäisi tarjota tai pitäisi jatkaa tarjoamista maksuton ja ravitseva aamu- tai välipala perusopetuksen oppilaille, vaikka se olisi kunnan muista palveluista pois tai tarkoittaisi veronkorotuksia

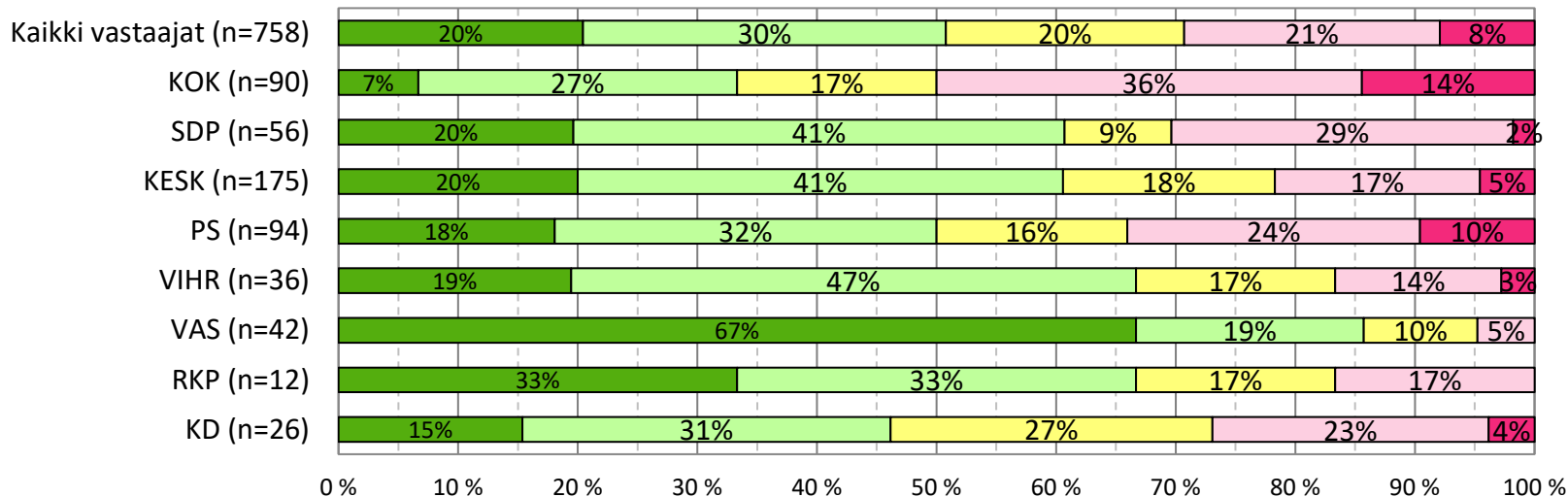
Kaikki vastaajat (n=758)

Aamu- tai välipalan tarjoaminen perusopetuksen oppilaille

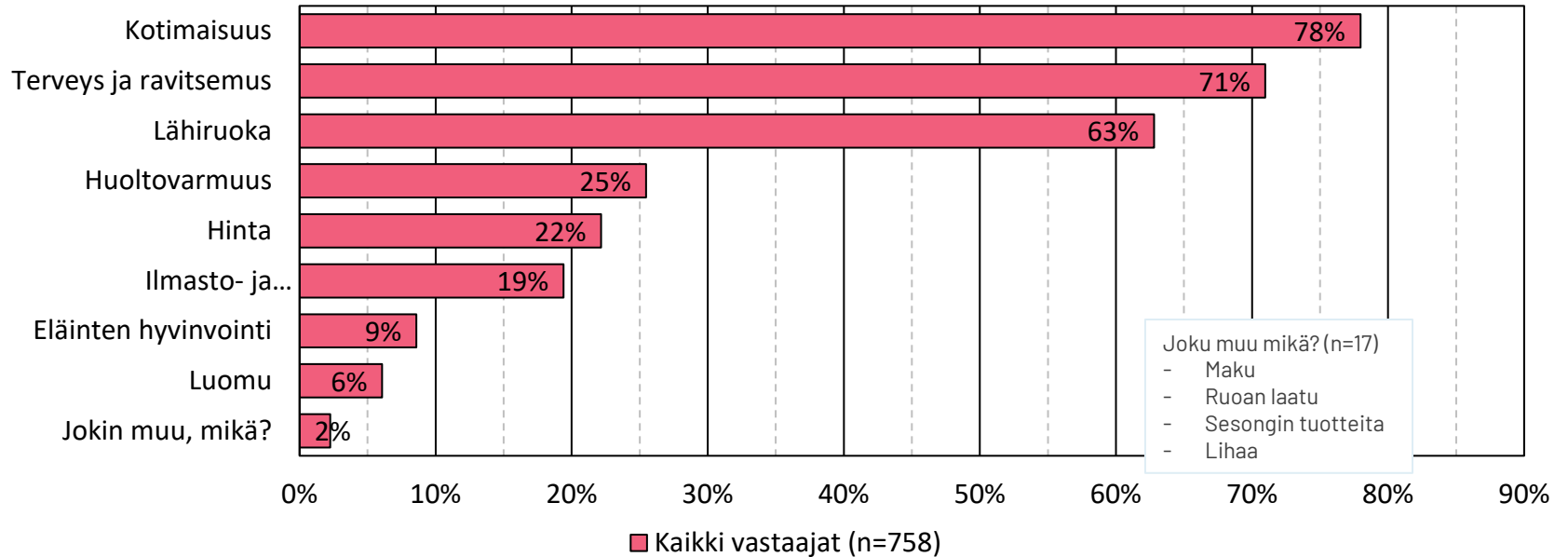
Puoluetausta

Kunnassani pitäisi tarjota tai pitäisi jatkaa tarjoamista maksuton ja ravitseva aamu- tai välipala perusopetuksen oppilaille, vaikka se olisi kunnan muista palveluista pois tai tarkoittaisi veronkorotuksia.

Painotukset julkisissa ruokahankinnoissa

Mitä tekijöitä tulisi mielestäsi painottaa julkisia ruokahankintoja tehtäessä? Valitse 3 tekijää, joita tulisi eniten painottaa.

Painotukset julkisissa ruokahankinnoissa

Kunnan viranhaltijat

Mitä tekijöitä tulisi mielestäsi painottaa julkisissa ruokahankintoja tehtäessä? Valitse 3 tekijää, joita tulisi eniten painottaa.	Kaikki vastaajat (n=758)	Kunnan viranhaltija (n=206)	Kunnan- tai kaupunginjohtaja (n=51)	Tekninen johtaja tai viranhaltija (n=50)	Sivistystoimenjohtaja tai -viranhaltija (n=50)	Elinvoimajohtaja tai -viranhaltija (n=25)	Ruokahankinnoista vastaava (n=35)
Kotimaisuus	78 %	69 %	67 %	70 %	66 %	60 %	86 %
Terveys ja ravitsemus	71 %	67 %	76 %	52 %	68 %	56 %	89 %
Lähirooka	63 %	55 %	65 %	50 %	68 %	56 %	23 %
Huoltovarmuus	25 %	23 %	25 %	28 %	12 %	24 %	31 %
Hinta	22 %	39 %	45 %	34 %	38 %	44 %	31 %
Ilmasto- ja ympäristövaikutukset	19 %	24 %	14 %	26 %	26 %	44 %	20 %
Eläinten hyvinvointi	9 %	5 %	2 %	8 %	10 %	0 %	6 %
Luomu	6 %	9 %	2 %	14 %	12 %	4 %	11 %

Painotukset julkisissa ruokahankinnoissa

Puoluetusta

Mitä tekijöitä tulisi mielestäsi painottaa julkisia ruokahankintoja tehtäessä? Valitse 3 tekijää, joita tulisi eniten painottaa.	Kaikki vastaajat (n=758)	KOK (n=90)	SDP (n=56)	KESK (n=175)	PS (n=94)	VIHR (n=36)	VAS (n=42)	RKP (n=12)	KD (n=26)
Kotimaisuus	78 %	79 %	82 %	91 %	87 %	44 %	67 %	58 %	92 %
Terveys ja ravitsemus	71 %	71 %	79 %	75 %	62 %	75 %	79 %	83 %	73 %
Lähiaruoka	63 %	58 %	59 %	75 %	68 %	39 %	55 %	75 %	77 %
Huoltovarmuus	25 %	34 %	14 %	33 %	35 %	0 %	5 %	25 %	23 %
Hinta	22 %	29 %	16 %	7 %	21 %	8 %	5 %	33 %	12 %
Ilmasto- ja ympäristövaikutukset	19 %	14 %	30 %	5 %	4 %	83 %	50 %	0 %	0 %
Eläinten hyvinvointi	9 %	9 %	5 %	6 %	9 %	33 %	24 %	17 %	4 %
Luomu	6 %	3 %	2 %	3 %	3 %	14 %	14 %	8 %	8 %

Painotukset julkisissa ruokahankinnoissa

Kunnan asukasluku

Mitä tekijöitä tulisi mielestäsi painottaa julkisia ruokahankintoja tehtäessä? Valitse 3 tekijää, joita tulisi eniten painottaa.	Kaikki vastaajat (n=758)	Yli 200 000 asukasta (n=34)	50 000 - 200 000 asukasta (n=67)	10 000 - 49 999 asukasta (n=234)	5000 - 9 999 asukasta (n=162)	Alle 5000 asukasta (n=253)
Kotimaisuus	78 %	56 %	69 %	76 %	82 %	82 %
Terveys ja ravitsemus	71 %	71 %	67 %	69 %	78 %	69 %
Lähiaruoka	63 %	41 %	61 %	60 %	59 %	73 %
Huoltovarmuus	25 %	15 %	28 %	29 %	28 %	21 %
Hinta	22 %	21 %	18 %	27 %	14 %	24 %
Ilmasto- ja ympäristövaikutukset	19 %	62 %	28 %	19 %	20 %	11 %
Eläinten hyvinvointi	9 %	21 %	15 %	8 %	9 %	5 %
Luomu	6 %	6 %	6 %	6 %	5 %	7 %

Painotukset julkisissa ruokahankinnoissa

Kouluruokailu (€/päivä/oppilas)

Mitä tekijöitä tulisi mielestäsi painottaa julkisia ruokahankintoja tehtäessä? Valitse 3 tekijää, joita tulisi eniten painottaa.	Kaikki vastaajat (n=758)	Yli 4 euroa (n=101)	3,5-4 euroa (n=124)	3-3,49 euroa (n=163)	2,5-2,99 euroa (n=187)	alle 2,5 euroa (n=169)
Kotimaisuus	78 %	84 %	77 %	77 %	81 %	72 %
Terveys ja ravitseminen	71 %	69 %	69 %	72 %	73 %	68 %
Lähirooka	63 %	78 %	66 %	64 %	66 %	49 %
Huoltovarmuus	25 %	21 %	30 %	26 %	24 %	27 %
Hinta	22 %	19 %	18 %	27 %	19 %	25 %
Ilmasto- ja ympäristövaikutukset	19 %	6 %	19 %	21 %	16 %	30 %
Eläinten hyvinvointi	9 %	5 %	9 %	7 %	9 %	11 %
Luomu	6 %	12 %	3 %	4 %	6 %	6 %

Keskeiset havainnot

Elintarvikeala on työvoimavaltainen ja jakautunut ympäri maata, mutta yritykset kamppailevat osaajapulan kanssa. Riittämätön kotimainen työvoima voi hidastaa yritysten kasvua ja investointihaluja.

1. Työperäisen maahanmuuton kysymyksiin suhtauduttiin myönteisesti, mutta englanninkieliset päiväkotij- ja kouluapaikat jakoivat vastaajia
  - o Perussuomalaiset kunnanvaltuutetut suhtautuivat kielteisimmin työperäisen maahanmuuton edistämiseen kunnissa
  - o Lisäksi kunnanjohtajilta ja alle 5 000 asukkaan kunnilta ei löytynyt tukea englanninkielisille päiväkotij- ja kouluapaikoille

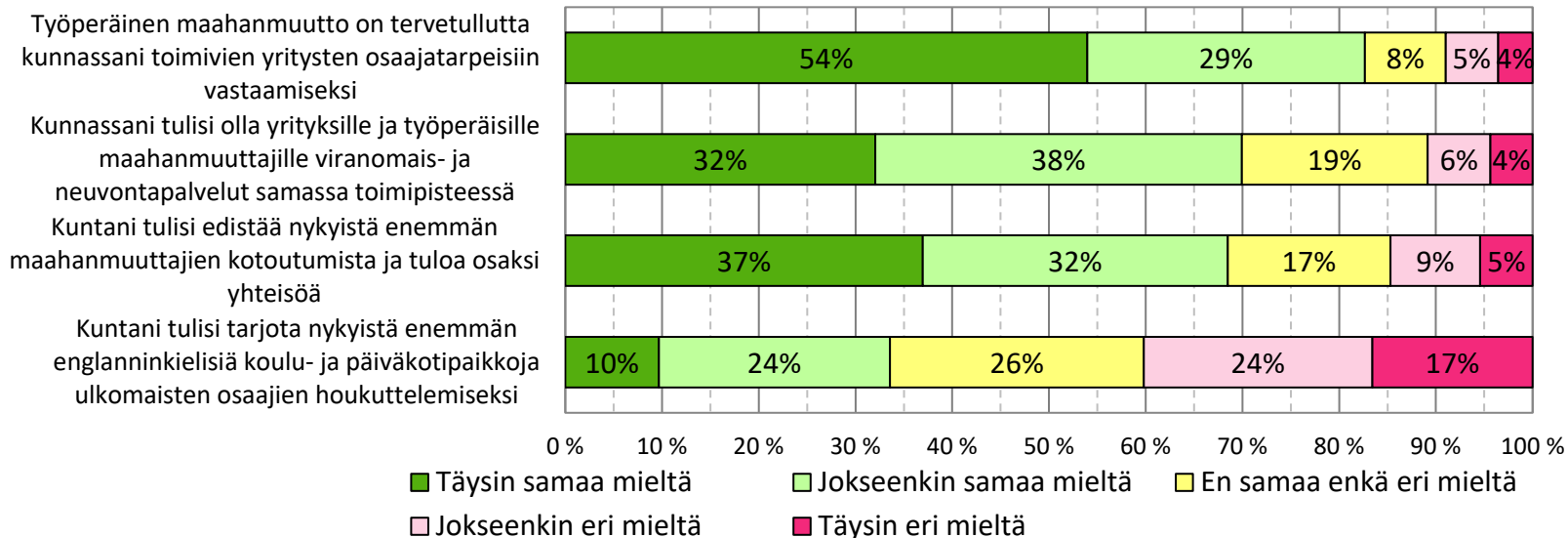
KANSAINVÄLISET OSAAJAT

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Kaikki vastaajat (n=758)

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

Kunnan viranhaltijat

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?	Kaikki vastaajat (n=758)	Kunnan viranhaltija (n=206)	Kunnan- tai kaupunginjohtaja (n=51)	Tekninen johtaja tai viranhaltija (n=50)	Sivistystoimenjohtaja tai -viranhaltija (n=50)	Elinvoimajohtaja tai -viranhaltija (n=25)	Ruokahankinnoista vastaava (n=35)
Työperäinen maahanmuutto on tervetullutta kunnassani toimivien yritysten osaajatarpeisiin vastaamiseksi	4,2	4,5	4,5	4,4	4,7	4,6	4,2
Kunnassani tulisi olla yrityksille ja työperäisille maahanmuuttajille viranomais- ja neuvontapalvelut samassa toimipisteessä	3,9	4,1	3,8	4,1	4,4	4,2	3,9
Kuntani tulisi edistää nykyistä enemmän maahanmuuttajien kotoutumista ja tuloa osaksi yhteisöä	3,9	4,0	3,6	3,9	4,4	4,1	3,8
Kuntani tulisi tarjota nykyistä enemmän englanninkielisiä koulu- ja päiväkotipaikkoja ulkomaisten osaajien houkuttelemiseksi	2,9	3,0	2,5	3,2	2,8	3,6	3,2
Keskiarvo:	3,7	3,9	3,6	3,9	4,1	4,1	3,8

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

Puoluetusta

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?	Kaikki vastaajat (n=758)	KOK (n=90)	SDP (n=56)	KESK (n=175)	PS (n=94)	VIHR (n=36)	VAS (n=42)	RKP (n=12)	KD (n=26)
Työperäinen maahanmuutto on tervetullutta kunnassani toimivien yritysten osaajatarpeisiin vastaamiseksi	4,2	4,3	4,5	4,3	2,8	4,9	4,6	4,7	4,1
Kunnassani tulisi olla yrityksille ja työperäisille maahanmuuttajille viranomais- ja neuvontapalvelut samassa toimipisteessä	3,9	3,7	4,1	3,9	3,0	4,4	4,4	4,3	3,8
Kuntani tulisi edistää nykyistä enemmän maahanmuuttajien kotoutumista ja tuloa osaksi yhteisöä	3,9	3,7	4,4	3,9	2,3	4,9	4,7	4,6	4,0
Kuntani tulisi tarjota nykyistä enemmän englanninkielisiä koulu- ja päiväkotipaikkoja ulkomaisten osaajien houkuttelemiseksi	2,9	3,0	3,4	2,8	1,7	3,8	3,5	3,3	2,5
Keskiarvo:	3,7	3,7	4,1	3,7	2,5	4,5	4,3	4,2	3,6

Kansainvälisten osaajien houkuttelu

Kunnan asukasluku

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?	Kaikki vastaajat (n=758)	Yli 200 000 asukasta (n=34)	50 000 - 200 000 asukasta (n=67)	10 000 - 49 999 asukasta (n=234)	5000 - 9 999 asukasta (n=162)	Alle 5000 asukasta (n=253)
Työperäinen maahanmuutto on tervetullutta kunnassani toimivien yritysten osaajatarpeisiin vastaamiseksi	4,2	4,6	4,4	4,2	4,2	4,2
Kunnassani tulisi olla yrityksille ja työperäisille maahanmuuttajille viranomais- ja neuvontapalvelut samassa toimipisteessä	3,9	4,3	4,2	3,9	3,8	3,7
Kuntani tulisi edistää nykyistä enemmän maahanmuuttajien kotoutumista ja tuloa osaksi yhteisöä	3,9	4,4	4,3	3,9	3,9	3,6
Kuntani tulisi tarjota nykyistä enemmän englanninkielisiä koulu- ja päiväkotipaikkoja ulkomaisten osaajien houkuttelemiseksi	2,9	3,6	3,5	2,9	2,9	2,6
Keskiarvo:	3,7	4,2	4,1	3,7	3,7	3,5

Keskeiset havainnot

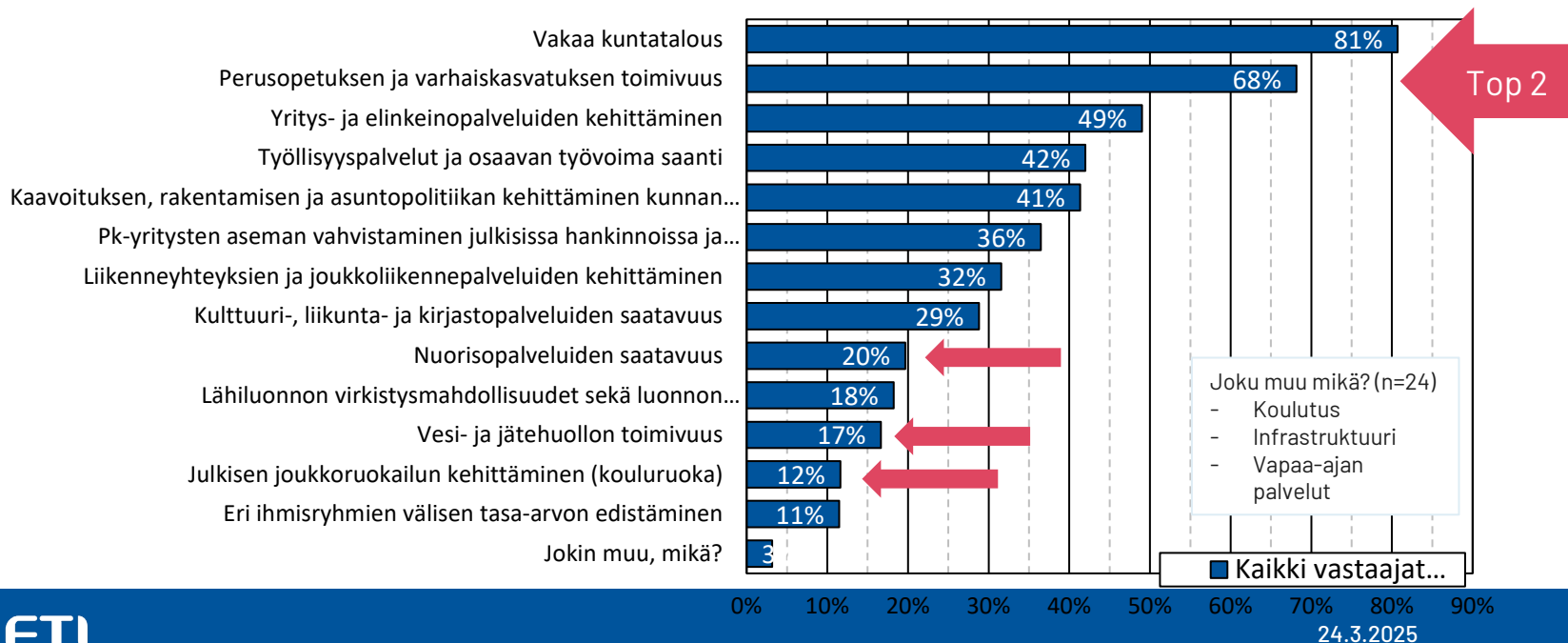
Kuntien tehtävänä on edistää alueensa elinvoimaa ja asukkaiden hyvinvointia eri toimialojen päätösten kautta. Elinvoimaa voidaan vahvistaa esimerkiksi maankäytön, kaavoituksen sekä vesihuollon ja jätehuollon kaltaisen infrastruktuurin avulla, joilla on merkitystä niin asukkaille kuin yrityksille.

ELINVOIMAN EDISTÄMINEN

1. Vakaa kuntatalous ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimivuus olivat selkeästi kaksi tärkeintä teemaa, joihin tulisi panostaa kuntien elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi
  - Puolueiden painotuksien välillä suuria eroja
2. Vastaajat olivat vesi- ja jätevesiverkoston melko tyytyväisiä omassa kunnassaan
  - Harhakuva todellisuudesta?
3. Kaavoituksen osalta aurinkopaneelien rakentaminen ruoantuotantoon kelpaavalle maatalousmaalle jakoi vastaajia
  - Eniten vastustusta tuli perussuomalaisilta kunnanvaltuutetuilta
  - Eniten kannatusta vihreiden, vasemmistoliiton ja kokoomuksen kunnanvaltuutetuilta

Kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Mitkä ovat mielestäsi 5 tärkeintä teemaa tulevina vuosina, joihin pitäisi keskittyä kunnassasi, jotta voidaan edistää kuntasi elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia?

Kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

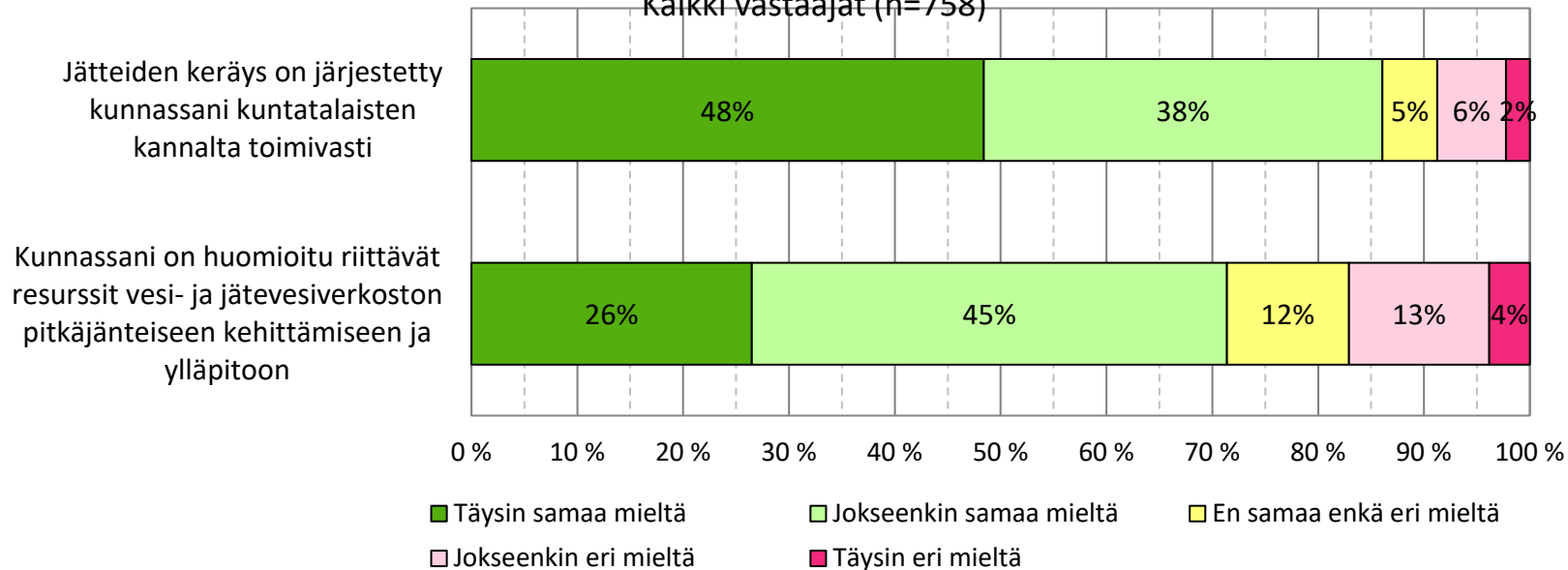
Puoluetausta

Mitkä ovat mielestäsi 5 tärkeintä teemaa tulevina vuosina, joihin pitäisi keskittyä kunnassasi, jotta voidaan edistää kuntasi elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia?	Kaikki vastaajat (n=758)	KOK (n=90)	SDP (n=56)	KESK (n=175)	PS (n=94)	VIHR (n=36)	VAS (n=42)	RKP (n=12)	KD (n=26)
Vakaa kuntatalous	81 %	88 %	80 %	82 %	88 %	42 %	50 %	100 %	88 %
Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimivuus	68 %	64 %	73 %	73 %	67 %	67 %	86 %	75 %	65 %
Yritys- ja elinkeinopalveluiden kehittäminen	49 %	64 %	48 %	65 %	61 %	25 %	12 %	50 %	31 %
Työllisyyspalvelut ja osaavan työvoima saanti	42 %	49 %	57 %	45 %	28 %	31 %	31 %	50 %	27 %
Kaavoituksen, rakentamisen ja asuntopolitiikan kehittäminen kunnan tarpeiden mukaisesti	41 %	60 %	46 %	37 %	45 %	31 %	40 %	67 %	15 %
Pk-yritysten aseman vahvistaminen julkisissa hankinnoissa ja ostopalveluissa	36 %	48 %	18 %	48 %	57 %	14 %	17 %	67 %	54 %
Liikenneyhteyksien ja joukkoliikennepalveluiden kehittäminen	32 %	22 %	29 %	28 %	20 %	42 %	48 %	42 %	31 %
Kulttuuri-, liikunta- ja kirjastopalveluiden saatavuus	29 %	27 %	41 %	23 %	17 %	56 %	62 %	17 %	42 %
Nuorisopalveluiden saatavuus	20 %	16 %	20 %	19 %	24 %	19 %	36 %	8 %	19 %
Lähiluonnon virkistysmahdollisuudet sekä luonnon monimuotoisuuden ja ilmastotoimien edistäminen	18 %	8 %	18 %	14 %	5 %	81 %	43 %	8 %	0 %
Vesi- ja jätehuollon toimivuus	17 %	21 %	16 %	12 %	32 %	8 %	14 %	0 %	27 %
Julkisen joukkoruoikailun kehittäminen (kouluruoka)	12 %	4 %	14 %	12 %	14 %	8 %	2 %	17 %	62 %
Eri ihmisryhmien välisen tasa-arvon edistäminen	11 %	7 %	18 %	10 %	4 %	33 %	38 %	0 %	4 %

Jätteen keräys ja vesi- ja jätevesiverkoston ylläpito

Mitä mieltä olet seuraavista kuntien elinvoimaan liittyvistä väittämistä?

Kaikki vastaajat (n=758)

Jätteiden keräys ja vesi- ja jätevesiverkoston ylläpito

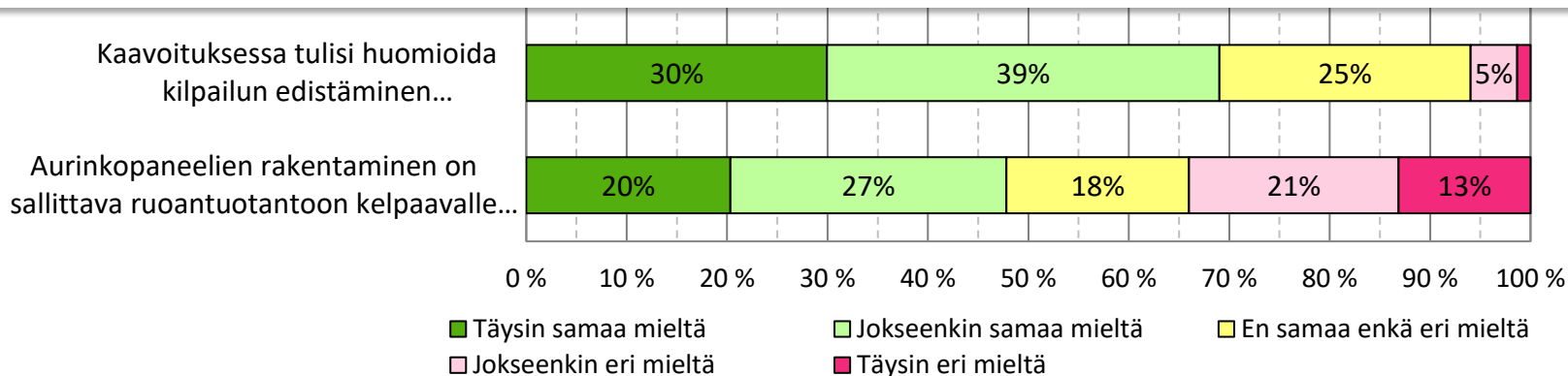
Kunnan viranhaltijat

Mitä mieltä olet seuraavista kuntien elinvoimaan liittyvistä väittämistä?	Kaikki vastaajat (n=758)	Kunnan viranhaltija (n=206)	Kunnan- tai kaupunginjohtaja (n=51)	Tekninen johtaja tai viranhaltija (n=50)	Sivistystoimenjohtaja tai viranhaltija (n=50)	Elinvoimajohtaja tai viranhaltija (n=25)	Ruokahankinnoista vastaava (n=35)
Jätteiden keräys on järjestetty kunnassani kuntatalaisten kannalta toimivasti	4,2	4,3	4,4	4,2	4,3	4,5	4,1
Kunnassani on huomioitu riittävät resurssit vesi- ja jätevesiverkoston pitkäjänteiseen kehittämiseen ja ylläpitoon	3,8	3,8	3,7	3,6	4,2	4,2	3,6
Keskiarvo:	4,0	4,1	4,0	3,9	4,2	4,3	3,9

Kuntien lupa-asiat ja kaavoitus

Mitä mieltä olet seuraavista kuntien lupa-asioihin ja kaavoitukseen liittyvistä väittämistä?

Kaikki vastaajat (n=758)

Kuntien lupa-asiat ja kaavoitus

Puoluetusta

Mitä mieltä olet seuraavista kuntien lupa-asioihin ja kaavoitukseen liittyvistä väittämistä?	Kaikki vastaajat (n=758)	KOK (n=90)	SDP (n=56)	KESK (n=175)	PS (n=94)	VIHR (n=36)	VAS (n=42)	RKP (n=12)	KD (n=26)
Kaavoituksessa tulisi huomioida kilpailun edistäminen päivittäistavarakaupassa	3,9	4,0	3,8	3,9	4,1	4,0	3,7	3,9	3,8
Aurinkopaneelien rakentaminen on sallittava ruoantuotantoon kelpaavalle maatalousmaalle	3,2	3,5	3,0	3,0	2,8	3,6	3,7	3,2	2,5
Keskiarvo:	3,7	3,8	3,6	3,6	3,6	3,9	3,8	3,7	3,5